નોબત સંગત

દરેક ગુજરાતીને ગૌરવ હોવું જોઈએ હું ગુજરાતી, મારી ભાષા ગુજરાતી

ગુજરાતી

સૌને ખ્યાલ હશે કે હમણાં જ ગયા રવિવારે ૨૪ ઓગષ્ટ "વિશ્વ ગુજરાતી ભાષા દિવસની ઉજવણી થઇ. હું ગુજરાતી અને મારી ભાષા ગુજરાતી. મને ગૌરવ છે ગુજરાતી હોવાનું. આજે જ ગુજરાતી સાહિત્ય વિષે વાંચતા કવિ મિત્ર શ્રી ભાવિન ગોપાણીની સુંદર પંક્તિઓ વાંચવામાં આવી.જે આ મુજબ હતી.

"શિખામણ આપનારું કોઈ જણ
ઘરમાં નથી તો શું?
ખૂણો ખાલી જ છે ,થોડા પુસ્તક
ગોઠવી નાખો."

– ભાવિન ગોપાણી

વાત કેટલી સચોટ અને સરસ છે?આજના જમાનામાં જ્યારે લોકો અને ખાસ કરીને યુવા પેઢી મોબાઇલમાં વ્યસ્ત હોય છે અને જાણો છો કે મોબાઇલમાં દુનિયાભરની વાતો મળે, જોવાનું, ન જોવાનું. શીખવાનું , ન શીખવાનું વગેરે બધું જ મળે અને દરેક યુવા એમાં એમની રુચિ અનુસાર એમાં રચ્યા પચ્યા રહે. એમને કોણ સમજાવે? હવેના સમયમાં બાળકોને અંગ્રેજીમાં ભણાવવાની પરંપરા ચાલી છે , બરાબર છે એમાં જરાય વાંધો ન હોય પણ એ સૌને એક વાત શીખવવી જોઈએ કે આપણે "ભણો અંગ્રેજીમાં પણ માતૃભાષા ગુજરાતીને ન ભૂલો. આ યુવા પેઢીમાં બધા જ યુવાન-યુવતી મોબાઇલ/ સોશિયલ મીડિયાને કારણે ખોટી દિશામાં જઈ રહ્યા છે એવું નથી. એ લોકો મનોરંજક , રચનાત્મક , નવું સારું ,પ્રગતિકારક, દિશા સૂચક અને જીવનમાં પ્રગતિ માટે કામ લાગે એવું વાંચતા સાંભળતા હોય છે. અને ઘણી ટકાવારી કાંઇ જ કામ ન લાગે અને માત્ર ઉંધા રવાડે ચડાવે એવું જોતા હોય છે. આ બધાને યૌવનના મદમાં એમની વાત જ સાચી લાગે. કાંઇ કહેશો તો તમે જુનવાણી લાગો. એ કહેશે કે જમાનો બદલાઈ રહ્યો છે જમાના સાથે ચાલો. એમને કોઈ કહેવા વાળું નથી. શિખામણ આપવા વાળું નથી. અને કોઈ આપે તો એ સાંભળવાના નથી. આવા લોકો માટે કવિ શ્રી ભાવિન ગોપાણી એ લખ્યું છે કે "ખૂણો ખાલી જ છે , થોડા પુસ્તક ગોઠવી દો." ભલે એ ખૂણામાં પડ્યા હોય ક્યારેક મોબાઇલથી થાકી પુસ્તકના એક બે પાનાં વાંચશે અને રસ જાગશે. આમ તો પુસ્તક કોઈપણ ભાષાના મૂકી શકાય પણ આપણું ગુજરાત છે અને આપણી ભાષા ગુજરાતી છે એટલે સારા ગુજરાતી પુસ્તકો રાખવા જોઈએ. મને એક સરસ કિસ્સો યાદ આવે છે." એક મિત્રને ઘેર મળવા ગયેલો. હું એ મિત્ર અને એના પિતાજી વાતો કરતા હતા અને એ સમયે એ મિત્રની દીકરી આવી અને કહે પપ્પા નાઈન્ટી ટુ એટલે કેટલા? મિત્ર કહેવા જતો હતો બાજુ ત્યાં દાદાજી એ અટકાવ્યો અને એ દીકરીને કહ્યું કે આ ખૂણામાં ટેબલના બીજા ખાનામાં જે લીલા કલરનું પુસ્તક પડ્યું છે એ લઇ લે , એ છોકરી ત્યાં જઈ ઊભી રહીને જોતી હતી. બીજા ખાનામાં પુસ્તકોઓ દસ જ હતા પણ એ મૂંઝાતી હતી કે લીલા કલરનું એટલે ? એણે પૂછ્યું દાદાજી લીલા કલરનું એટલે આ યેલો કે ગ્રીન? દાદાજી કહે ગ્રીન . બેટા ભલે ભણો અંગ્રેજીમાં પણ આપણી ગુજરાતી પહેલા શીખો. એ વાત એના મગજમાં એટલી બેસી ગઈ કે એ ખૂણામાં પડેલા પુસ્તકો શીખવા માટે વાંચતી ગઇ અને બે જ વર્ષમાં એ શુદ્ધ ગુજરાતી બોલતી વાંચતી અને લખતી પણ થઇ ગઈ. એણે એની સખીઓ અને મિત્રોને પણ કહ્યું કે દાદાજી એ કહ્યું છે ભણો અંગ્રેજીમાં પણ ગુજરાતી ન ભૂલો. આપણી માતૃભાષા છે. અને એ બધા અનુસર્યા. આ જ કારણ છે કે આપણી ગુજરાતી ભાષા માટે વિશ્વ ગુજરાતી દિવસ જોરશોરથી મનાવવો જોઈએ.

૨૪ ઓગસ્ટના રોજ "વિશ્વ ગુજરાતી ભાષા દિવસ" તરીકે મનાવવામાં આવે છે. કારણ કે ૨૪ ઓગસ્ટ ૧૮૮૩ કવિ વીર નર્મદ નો જન્મ દિવસ, એમનું પૂરું નામ નર્મદાશંકર લાલશંકર દવે હતું. ૨૨ વર્ષની ઉંમરે તેમણે પહેલી કવિતા લખી હતી. એ પછી એમણે સાહિત્યની વ્યાખ્યા કરવાની શરૂઆત કરી. એ સમયે તેઓ મુંબઈમાં શિક્ષક હતા અને એક સારા વક્તા, નાટ્યકાર ,નિબંધકાર અને કોશકાર હતા, એમનું લખેલું કાવ્ય "જય જય ગરવી ગુજરાત "રાજ્ય ગાન બની ગયું છે. અંગ્રેજ રાજમાં એ કહેતા કે " મને ફાંકડું અંગ્રેજી ન આવડવાનો અફસોસ નથી પણ કડકડાટ ગુજરાતી આવડવાનું ગૌરવ છે" આપણા બાળકોને આ જ શીખવવાનું છે કે આંતરરાષ્ટ્રીય વહેવાર અંગ્રેજીમાં ચાલે છે. ભવિષ્યમાં પરદેશ ભણવા પણ જવું પડે એટલે અંગ્રેજીમાં ભણવું પડે વિશ્વમાં બધે અંગ્રેજી ચાલે પણ આપણે ગુજરાતી છીએ એટલે ગુજરાતી તો આવડવું જ જોઈએ. વિશ્વમાં એવો કોઈ દેશ નહી હોય કે જ્યાં ગુજરાતી નહિ હોય. બધે જ છે. એ ગુજરાતીઓ એ મળી સર્વત્ર ગુજરાતી સમાજ બનાવેલ છે. એ લોકો મળે ત્યારે વાતો ગુજરાતીમાં કરે છે પણ દુઃખની વાત એ છે કે એમાંના ઘણા બાળકો માત્ર ઇંગ્લીશ બોલતા હોય છે, એમના માતા પિતા પણ એમને એ નથી કહેતા કે ગુજરાતી આવડવું જોઈએ. મેં જોયું છે કે ત્યાં બીજા પ્રાંતના પરિવારો હોય છે, એ લોકો એમની માતૃભાષામાં જ વાતો કરે છે, એમના બાળકો પણ, ખાસ કરીને દક્ષિણ ભારત, પંજાબ, મહારાષ્ટ્રના લોકો. આપણા ગુજરાતીઓ કેમ ન કરે એવું? એમને નાનમ લાગતી હશે? આપણે ગુજરાતી છીએ આપણને આપણી ગુજરાતી ભાષા માટે ગૌરવ હોવું જોઈએ અને આપણા સંતાનોને એ શીખવું સમજાવવું જોઈએ.

અન્ય રાજ્યોની વાત નીકળી જ છે તો બે રાજ્યોની વાત કરીએ એક તો તામિલનાડુ , ત્યાંનો વ્યક્તિ માત્ર તામિલમાં જ વાત કરશે. અને જ્યારે ખબર પડશે કે તમે ગુજરાતી કે અન્ય રાજ્યના છો તો ખાસ. એવું નથી કે એને આવડતું નથી , આવડે છે પણ બોલવું નથી. બે વર્ષ પહેલા હું તામિલનાડુ એક મિટિંગમાં ગયેલો ત્યાં મિટિંગમાં વચ્ચે જમવાનો સમય થયો. સૌને કહેવામાં આવ્યું કે ચર્ચા ચાલુ જ રહેશે , એક બેચ અડધો કલાકમાં જમીને આવે પછી બીજી બેચ જશે. અમે ગયા . જમવાનું હજી ગોઠવાયું નહોતું. મેં ત્યાંના માણસને હિન્દીમાં પૂછ્યું કે "ખાના કબ ટેબલ પર લગેગા? " એ માણસે તામિલમાં જવાબ આપ્યો ,મેં કહ્યું હિન્દી બોલો તો પણ એણે તામિલમાં જ જવાબ આપ્યો.

આમ બે ત્રણ વખત અલગ અલગ લોકોને પૂછ્યું . એ તામિલમાં જ બોલે. મારાથી ન રહેવાયું મેં ગુસ્સામાં કહ્યું "અરે ઓ ગધે , ઉલ્લુ કે પઠ્ઠે, (એક અપશબ્દ) , એ તરત બોલ્યો સાહબ ગાળી મત દો , અભી લગતા હું... મેં કહ્યું તો બોલના હિન્દી મેં અભી તક તમિલ મેં ક્યુ બોલતા હૈ." આવું આપણા ગુજરાતમાં નથી. આપણને સંસ્કાર નડે પણ ધ્યાન તો રાખવું પડે કે બીજાને એની ભાષાનું ગૌરવ હોય તો આપણને કેમ નહિ. બેંકમાં તો દરેક પ્રાંતના લોકો હોય. મેં બેંકમાં જઈ એક ઓફિસરને ગુજરાતીમાં પૂછ્યું તો એ કહે હિન્દીમાં બોલો. મેં કહ્યું મારા ગુજરાતમાં તમે મને હિન્દીમાં બોલવાનું કહો છો? સાહેબ તમે સમજી શકાય એટલું ગુજરાતી શીખી લ્યો. હું તમને ગુજરાતીમાં બોલવા દબાણ નહિ કરું. પણ એટલું કહીશ જે ગુજરાતી ગુજરાતીમાં પૂછે એ સમજી જવાબ ભલે હિન્દીમાં આપો પણ એને હિન્દીમાં બોલવા દબાણ ન કરો. આપણા ગુજરાતીએ મક્કમ રહેવું જોઈએ કે હું ગુજરાતી જ બોલીશ.

હમણાં મહારાષ્ટ્ર , ખાસ કરીને મુંબઈમાં કેવું જોર કરવામાં આવે છે કે મરાઠી બોલો, આપણા ઘણાં વિરોધ કરે છે કે અમે ગુજરાતી છીએ અને ગુજરાતી બોલશું તોય એ જોર કરે જ છે. આપણે સંસ્કારી પ્રજાએ આગ્રહ રાખવો જોઈએ કે અમારા ગુજરાતીની ભાષા સમજવા જેટલું તો શીખો જ , જવાબ હિન્દીમાં બહાર જાઓ અને ત્યાં જુદી ભાષા હોય તો રાષ્ટ્ર ભાષા અને આપણા ગુજરાતી સાથે માતૃભાષા. મુંબઈમાં ગયેલા એક ગુજરાતી , કરિયાણાની દુકાનમાં ગયા અને હિન્દીમાં કોઈ વસ્તુ માટે પૂછ્યું તો એ દુકાનદારે તરત કહ્યું કે ગુજરાતથી આવો છો ને? તો ગુજરાતીમાં બોલોને , અમે પણ ગુજરાતી છીએ. તમે તમારી માતૃભાષામાં બોલો એ ન સમજે તો રાષ્ટ્રભાષા હિન્દી.

એક નાનો દાખલો , આપણું એક ગુજરાતી પરિવાર વર્ષોથી લોસ એન્જલસ માં રહે , ત્યાં જ જન્મ્યા, મોટા થયા. એ પરિવાર અહીં આવ્યું. એમના અહીંના સગા, બાળકો, વડીલો બધા તેમના સ્વાગત માટે ગયા હતા. એ પરિવાર આવ્યું એમાંના બાળકો, યુવાનો અને એમના માતા-પિતા, દાદા, દાદી બધા હતા. એ બધા આવ્યા અને એમના બાળકોએ અહીં સ્વાગતમાં ઊભેલા સૌ વડીલોના ચરણ સ્પર્શ કર્યા , અહીં બે બહેનોએ પૂછ્યું "હાઉ આર યુ? હાઉ વોઝ જર્ની"? એ બાળકે બહુ જ સરસ રીતે કહ્યું અમે બધા મજામાં અને અમારી યાત્રા બહુ જ સરસ રહી તમે બધા કેમ છો? અમને બહુ આનંદ થયો અમારી ગુજરાતની ધરતી પર પગ મૂકીને, દાદાજીએ તો ફ્લાઈટમાંથી ઉતરીને ધરતી ને નમન કર્યા એટલે અમે પણ માથું ટેકવ્યું... મારું ગુજરાત છે... સ્વાગત કરવા આવેલા સૌની આંખો ભીંજાઈ ગઈ. વિદેશમાં રહેતા ઘણાં પરિવારોના ગુજરાતીઓ આજે પણ ગુજરાતીમાં બોલે છે. આપણા ઘણા દંભમાં જીવે છે.

એટલે જ ઘરના ખૂણામાં થોડા ગુજરાતી પુસ્તકો રાખો. મન થાય ત્યારે વાંચતા રહો, બાળકોને એ સંસ્કાર આપો. આપણી ગુજરાતી ભાષા આપણી માં છે માતૃભાષા છે.

હરેશ ભટ્ટ
સંવેદના
Sanvedna@nobatsangat.com

ટીની અને મોતીની દોસ્તી

એક હતી નાની કીડી, તેનું નામ ટીની હતું. ટીની ખૂબ મહેનતુ હતી અને હંમેશાં ખાવાનું શોધવામાં વ્યસ્ત રહેતી. એકવાર બપોરે, ટીનીને ખૂબ તરસ લાગી. તે ધીમે ધીમે પાણી પીવા માટે નદી કિનારે ગઈ. પાણી પીતી વખતે, ટીનીનો પગ લપસ્યો અને તે નદીમાં પડી ગઈ. પાણીનો પ્રવાહ એટલો તેજ હતો કે ટીની તરત જ વહેવા લાગી.

"બચાવો! બચાવો!" ટીનીએ બૂમ પાડી, પણ તેનો અવાજ ખૂબ જ ધીમો હતો.

નજીકના ઝાડ પર એક કબૂતર બેઠું હતું. તેનું નામ મોતી હતું. મોતીએ ટીનીને મુશ્કેલીમાં જોઈ. તેને દયા આવી. મોતીએ તરત જ એક પાંદડું તોડ્યું અને તેને ટીનીની નજીક પાણીમાં નાખ્યું.

ટીની તરત જ પાંદડા પર ચડી ગઈ. પાંદડું કિનારે આવતાં જ ટીની બહાર નીકળી અને તેનો જીવ બચ્યો.

"આભાર, મોતીભાઈ! તમે મારો જીવ બચાવ્યો," ટીનીએ કહ્યું.

મોતીએ હસીને કહ્યું, "અરે, આ તો મારી ફરજ હતી. આપણે બધાએ એકબીજાની મદદ કરવી જોઈએ."

થોડા દિવસો પછી, એક શિકારી જંગલમાં આવ્યો. તેણે મોતીને ઝાડ પર જોયું અને તેને પકડવા માટે જાળ બિછાવી. મોતીને શિકારીની યોજનાની ખબર નહોતી.

ટીની એ જ રસ્તે જતી હતી. તેણે જોયું કે શિકારી મોતીને પકડવાની તૈયારી કરી રહ્યો છે. ટીનીને તરત જ મોતીનો ઉપકાર યાદ આવ્યો.

ટીની દોડીને શિકારીના પગ પાસે ગઈ અને તેને જોરથી કરડ્યો.

"આહ!" શિકારી ચીસ પાડી ઉઠ્યો. તેના હાથમાંથી જાળ છૂટી ગઈ.

શિકારીની ચીસ સાંભળીને મોતી ચોંકી ગયો અને તરત જ ત્યાંથી ઉડી ગયો. મોતીનો જીવ ફરી બચ્યો.

મોતીએ નીચે જોયું અને ટીનીને જોઈ. તે સમજી ગયો કે ટીનીએ તેનો જીવ બચાવ્યો હતો.

"ટીની, તેં આજે મારો જીવ બચાવ્યો. તમારો ખૂબ ખૂબ આભાર," મોતીએ કહ્યું.

ટીનીએ કહ્યું, "મોતીભાઈ, તમે કહ્યું હતું ને કે આપણે એકબીજાની મદદ કરવી જોઈએ."

આ વાર્તા આપણને શીખવે છે કે જો આપણે કોઈની મદદ કરીએ, તો તે હંમેશાં આપણી પાસે પાછી આવે છે. નાની ટીની અને મોટા મોતીની દોસ્તી હંમેશાં અકબંધ રહી.

બોધ: નાની-મોટી, કોઈ પણ મદદ વ્યર્થ જતી નથી. એકબીજાની મદદ કરવાથી સંબંધો મજબૂત બને.

બાળવાર્તા

(પ્રકરણ : ૨૬)

'હાલ પૂરતું મેં તારી પત્ની માહીનું લોહી પીવાનું માંડી વાળ્યું છે. આજે હું તારા સસરા દેવરાજશેઠનું લોહી પીશ.' એવું અદૃશ્ય શક્તિ શીના જિગરને કહીને ગઈ એટલે જિગર માહીના ગળામાં બનારસીદાસે આપેલું માદળિયું પહેરાવીને કારમાં એરપોર્ટ તરફ હંકારી ગયો હતો. અને ત્યારે 'તે પોતાના સસરા દેવરાજશેઠને શીનાથી બચાવી શકશે ?' એ વાતમાં તેને જ શંકા હતી.

અત્યારે તે પૂરપાટ ઝડપે કારને એરપોર્ટ તરફ દોડાવી જઈ રહ્યો હતો, પણ છતાંય તેણે ઝડપ વધારી. આગળ રસ્તો જમણી તરફ વળતો હતો. તેણે સ્પીડ ઓછી કર્યા વિના જ કારને જમણી બાજુ વળાવી અને તેને સામેથી એક ટ્રક ધસી આવતી દેખાઈ. તેનો જીવ ગળે આવી ગયો અને તેણે છેલ્લી પળે કારને એકદમથી જ ડાબી બાજુ વળાવી દીધી. સુઉઉઉ કરતાં સૂસવાટાભેર એ ટ્રક તેની કારની એકદમ નજીકથી પસાર થઇ ગઇ ને તેની કાર રસ્તાની બાજુમાં કાચા રસ્તા પર ઊતરી ગઈ. કાર ઝડપમાં હતી એટલે તેણે બ્રેક મારી, છતાંય કાર એ કાચા રસ્તા પર ઉપર-નીચે ઊછળતાં-કૂદતાં રસ્તાની બાજુમાં આવેલા ઝાડની બિલકુલ અડોઅડ પહોંચીને ઊભી રહી.

જિગર થોડીક પળો સુધી એમ જ બેસી રહ્યો. તે ટ્રક સાથે સહેજમાં અથડાતાં બચ્યો હતો અને એ પછી આ સામેના ઝાડ સાથે પણ તેની કાર ટકરાતાં ટકરાતાં બચી હતી.

તે દેવરાજશેઠને બચાવવા જતાં જાતે જ મરાયો હોત ! જોકે, દેવરાજશેઠનો જીવ પણ તેના કારણે જ જોખમમાં મુકાયો હતો ને? પંડિત ભવાનીશંકર પાસે ચાલી ગયેલી શીનાને જો તેણે ફરી સામે ચાલીને પોતાના માથે સવાર કરી ન હોત તો આજે તેણે આ દિવસ થોડો જોવો પડયો હોત ? જોકે, અત્યારે આ બધું વિચારવાનો સમય નહોતો.

અત્યારે તો તેણે પોતાના જીવ પર ખેલીને દેવરાજ-શેઠને બચાવવાના હતા. તેણે કાર રિવર્સમાં લઇને આગળ વધારી ત્યાં જ તેને થયું કે, તેણે ફરી દેવરાજશેઠનો મોબાઇલ ટ્રાય કરવો જોઈએ. અને તેણે મોબાઇલ ફોનમાંથી દેવરાજશેઠનો મોબાઇલ નંબર લગાવ્યો.

આ વખતે સામેથી રિંગ વાગી અને બીજી જ પળે સામેથી દેવરાજશેઠનો અવાજ સંભળાયોઃ 'હા, બોલો જમાઈરાજ, શું હતું?!'

'તમે ક્યાં છો, પપ્પાજી?!' જિગરે ઉતાવળે પૂછ્યું.

'ટેક્સીમાં, એરપોર્ટ જતાં રસ્તામાં છું!' દેવરાજશેઠે જવાબ આપીને ચિંતાભેર પૂછ્યું:'કેમ? શું હતું...? બધું કુશળ-મંગળ તો છે ને?!'

'હું તમને કહું છું...,' દેવરાજશેઠને શું કહેવું એ કંઈ મગજમાં ન આવતાં, તેણે કહ્યું: '...પહેલાં તમે એ કહો કે, તમે કેટલે પહોંચ્યા છો?!'

'એક મિનિટ...!' મોબાઇલમાં સામેથી દેવરાજશેઠનો અવાજ સંભળાયો અને પળવારની ચુપકીદી છવાઇ.

જિગરે બાજુમાંથી પસાર થઇ રહેલા માઇલસ્ટોન પર નજર નાખી. માઇલસ્ટોન એરપોર્ટ આઠ કિલોમીટર દૂર હોવાનું બતાવી રહ્યો હતો.

'...એરપોર્ટથી હું પાંચ કિલોમીટર દૂર છું.' જિગરના કાને મુકાયેલા મોબાઇલ ફોનમાં સામેથી દેવરાજશેઠનો અવાજ સંભળાયો.

'તમે ટેક્સી ત્યાં જ ઊભી રાખી દો.' જિગરે કહ્યું: 'હું તમારાથી ત્રણ કિલોમીટર પાછળ જ છું. હું હમણાં પાંચ મિનિટમાં જ તમારી પાસે પહોંચ્યો.'

'પણ તમે આટલી ભાગદોડ કરી રહ્યા છો તો થયું છે શું, એ તો કહો?' સામેથી હવે દેવરાજશેઠના અવાજમાં ધૂંધવાટ આવી ગયો.

'ચિંતા કરવા જેવું નથી, પણ આવું છું તો કહું છું.' જિગરે કહ્યું ને પૂછ્યું: 'તમારી ટેક્સીનો નંબર શું છે?'

જિગરને પહેલાં દેવરાજશેઠનો ટેક્સી ડ્રાઇવરને નંબર પૂછતો અને પછી ટેક્સીનો નંબર કહેતો અવાજ સંભળાયો. જિગરે એ નંબર નોંધી લઇને કહ્યું: 'બસ, તમે ત્યાં જ ઊભા રહો. હું હમણાં પહોંચ્યો.' અને જિગરે મોબાઇલ કટ કર્યો, અને કારની ઝડપ ઓર વધારી. હવે એરપોર્ટ સાત કિલોમીટર દૂર રહી ગયું હતું. દેવરાજશેઠ એરપોર્ટથી પાંચ કિલોમીટર દૂર ઊભા રહી ગયા હતા એટલે હવે તેના અને દેવરાજશેઠ વચ્ચે ફક્ત બે કિલોમીટરનું અંતર રહી ગયું હતું.

તે થોડીક-વારમાં જ દેવરાજશેઠ પાસે પહોંચી જશે. પણ.., પણ તે દેવરાજશેઠ પાસે પહોંચીનેય કરી શું શકશે?! અદૃશ્ય શક્તિ શીનાથી દેવરાજશેઠને બચાવવા માટેની શક્તિ-કોઇ રસ્તો તેની પાસે ક્યાં હતો?!? તેના મનની બેચેની બેવડાઇ.

તેને એરપોર્ટ છ કિલોમીટર દૂર હોવાનું બતાવતો માઇલસ્ટોન દેખાયો ને પછી થોડીવાર પછી થોડેક આગળ સાઇડમાં ઊભેલા વાહનની બેકલાઇટ ઝબકતી દેખાઈ.

'...એ દેવરાજશેઠની ટેક્સી જ લાગે છે.' જિગરે વિચાર્યું અને તેની કાર એ ટેક્સીની નજીક પહોંચી. તેણે કારની હેડલાઇટના અજવાળામાં ટેક્સીનો નંબર જોયો તો એ દેવરાજશેઠવાળી જ ટેક્સી હતી. તેણે એ ટેક્સીની પાછળ કાર ઊભી રાખી અને કારની બહાર નીકળ્યો. તે ટેક્સીની નજીક પહોંચ્યો અને તેણે બારીમાંથી પાછલી સીટ પર નજર નાંખી.

પાછલી સીટ પર....,

....પાછલી સીટ પર દેવરાજશેઠ બેઠા નહોતા.

તેણે આગળની ડ્રાઈવિંગ સીટ તરફ જોયું. ડ્રાઈવિંગ સીટ પર બેઠેલા ડ્રાઈવરે તેની તરફ તાકી રહેતાં પૂછ્યું :'બોલો, શું હતું?!'

'...ટેક્સીમાં શેઠ હતા એ ક્યાં ગયા...?'

'આ ઝાડીઓ પાછળ બાથરૂમ માટે ગયા છે.' ટેક્સીવાળાએ જિગરની પીઠ પાછળની ઝાડીઓ તરફ આંગળી ચીંધતાં કહ્યું.

'હં....!' કહેતાં જિગર સીધો થયો અને તેણે પાછળ ફરીને ઝાડીઓ તરફ જોયું. સામેની ઝાડીઓ ગીચ હતી.

જિગર દેવરાજશેઠ પાછા ફરે એની વાટ જોઈને ઊભો રહ્યો.

એક મિનિટ વીતી.

જિગર ઊંચો-નીચો થવા લાગ્યો.

દોઢ મિનિટ વીતી.

'આ તો દેવરાજશેઠને ઘણીવાર થઇ કહેવાય.' વિચારતાં જિગરે ઝાડીઓ તરફ જોતાં બૂમ પાડી : 'પપ્પાજી!'

'સાહેબ...!' ટેક્સીવાળાએ પોતાની સીટ પર જ બેઠા-બેઠા, હસતાં-હસતાં કહ્યું: 'તમેય શું કરો છો?! સાહેબને નિરાંતે કુદરતી હાજત તો પતાવી લેવા દો.'

જિગરે ખાઇ જવાની નજરે ટેક્સી ડ્રાઇવર તરફ જોયું. ટેક્સી ડ્રાઇવર આડું જોઇ ગયો.

બીજી અડધી-પોણી મિનિટ વીતી. જિગરને થયું, તેણે ઝાડીઓમાં દેવરાજશેઠને જોઈ આવવા જોઈએ. ત્યાં જ ટેક્સી ડ્રાઇવરનો અવાજ તેના કાને પડયો: 'સાહેબ! શેઠને કંઇક વધારે જ વાર લાગી...'

'હું જોઇ આવું છું. તું અહીં જ રહે.' ટેક્સીવાળાને કહેતાં જિગર એ ઝાડીઓ તરફ આગળ વધ્યો.

જિગર ઝાડીઓની અંદર દાખલ થઇ ગયો.

ઝાડીઓમાં અંધારું હતું. તેણે મોબાઇલ કાઢ્યો અને એની લાઇટના ઝાંખા અજવાળામાં આસપાસમાં જોતાં બૂમ પાડી:'પપ્પાજી! ક્યાં છો તમે?!'

તેને કોઇ અવાજ સંભળાયો નહિ. તેને કોઇ સળવળાટ સંભળાયો નહિ.

'પપ્પાજી!' બૂમ પાડતાં જિગર એ ઝાડીઓમાં વધુ આગળ વધ્યો, ત્યાં જ જમણી બાજુની ઝાડીઓ પાછળથી સળવળાટ સંભળાયો.

'પપ્પાજી! તમે છો, ઝાડી પાછળ?!' જિગરે ઊભા રહી જતાં પૂછ્યું, પણ એ ઝાડી પાછળથી જવાબ સંભળાયો નહિ અને જાણે એની બૂમથી ઝાડીઓ પાછળનો સળવળાટ પણ બંધ થઇ ગઇ.

'પપ્પાજી...!' એ ઝાડીઓ તરફ જોઇ રહેતાં જિગરે ફરી બૂમ પાડી, પણ જવાબ સંભળાયો નહિ. જિગર હિંમત ભેગી કરતાં એ ઝાડીઓ પાસે પહોંચ્યો. તેણે ઝાડીઓ પકડીને હટાવી. અને એક નોળિયો અંદરની ઝાડીઓ તરફ દોડી જતો દેખાયો. જિગરનું હૃદય ફફડી ગયું. તે બે પગલાં પાછળ હટી ગયો.

હવે તેની બેચેની વધી. 'દેવરાજશેઠ ગયા ક્યાં?! ક્યાંક શીનાએ એમને ઝાડીઓમાં જ...' અને તેણે આગળનો અણગમતો વિચાર અધૂરો મૂકી દીધો. 'ટેક્સીવાળાને સાથે લઇને પછી ઝાડીઓમાં અંદર સુધી જોઇ આવું.' વિચારતાં જિગર સડક તરફ આગળ વધ્યો. ઝાડીઓ હટાવીને તે કાચા રસ્તા પર ચાલીને સડક પર પહોંચ્યો તો તે ચોંક્યો.

તેની કાર તો પડી હતી, પણ ટેક્સી નહોતી.

જિગરે આગળ-પાછળ બન્ને બાજુ દૂર...દૂર સુધી નજર દોડાવી. ટેક્સી ઊભેલી દેખાઈ નહિ.

ટેક્સીવાળો ટેક્સી લઇને ચાલ્યો ગયો હતો.

'શું દેવરાજશેઠ પાછા આવી ગયા હશે અને એટલે ટેક્સીવાળો એમને લઇને ચાલ્યો ગયો હશે?!

'પણ ના, ટેક્સીવાળો એવું કરે જ નહિ ને...?! ટેક્સીવાળાને ખબર તો હતી કે, તે દેવરાજશેઠને ઝાડીઓની અંદરથી બોલાવી લાવવા માટે ગયો છે, એટલે દેવરાજશેઠ પાછા આવી ગયા હોય તો પણ ટેક્સીવાળો તેના પાછા ફરવાની તો વાટ જુએ જ ને...?!'

'હવે શું કરવું ? !' જિગર મૂંઝાયો. પણ પછી તેને થયું કે, 'તેણે દેવરાજશેઠને મોબાઇલ લગાવવો જોઈએ. છેલ્લે તેમણે મોબાઇલ ઉઠાવ્યો જ હતો ને...?' અને તેણે દેવરાજશેઠનો મોબાઇલ નંબર લગાવ્યો.

સામેથી રિંગ વાગવા માંડી.

'હમણાં દેવરાજશેઠ સામેથી મોબાઇલ ઉઠાવશે.' એવી આશા સાથે જિગરે મોબાઇલની રિંગ વાગવા દીધી, પણ સામેથી દેવરાજશેઠે મોબાઇલ લીધો નહિ.

તેણે મોબાઇલ કટ કર્યો અને ફરી લગાવ્યો. આ વખતેય સામેથી રિંગ વાગવા માંડી, પણ દેવરાજશેઠે મોબાઇલ લીધો નહિ.

'હવે શું કરવું?!' તે પોતાની કાર પાસે આવ્યો, તેણે મોબાઇલ પોતાના કાન પરથી હટાવ્યો અને તે દેવરાજશેઠને લગાવેલો મોબાઇલ કટ કરવા ગયો, ત્યાં જ તેને લાગ્યું કે, નજીકમાં જ મોબાઇલની રીંગ વાગી રહી છે. તેણે પોતાના હાથમાંના મોબાઇલનું બટન દબાવ્યું અને દેવરાજશેઠને લગાવેલો મોબાઇલ કટ કર્યો એ સાથે જ મોબાઇલની રીંગ સંભળાવવાની બંધ થઇ.

'આનો મતલબ એ..., આનો મતલબ એ કે, દેવરાજશેઠનો મોબાઇલ નજીકમાં જ છે..., અને એટલે દેવરાજશેઠ આટલામાં જ છે.' અને આ વિચાર સાથે જ જિગરે દેવરાજશેઠનો મોબાઇલ નંબર લગાવ્યો અને પોતાના હાથમાંનો મોબાઇલ પોતાના કાનથી દૂર રાખીને મોબાઇલની રિંગ સાંભળવાનો પ્રયત્ન કર્યો.

આસપાસમાંથી મોબાઇલની રીંગ સંભળાતી હતી.

તેણે કાન વધુ સરવા કર્યા અને એ રીંગ સાંભળતો એક-બે પગલાં આગળ-પાછળ થયો, ત્યાં જ તેને ખ્યાલ આવ્યો કે, મોબાઇલની રીંગ તેની કારની અંદરથી સંભળાઇ રહી છે.

તેણે કારની નજીક પહોંચીને કારની અંદર નજર નાંખી. તે ચોંક્યો. આગળની સીટ પર મોબાઇલ પડયો હતો અને એની રીંગ વાગી રહી હતી!

તેણે પોતાના હાથમાંના મોબાઇલનું બટન દબાવ્યું એ સાથે જ અંદર કારમાં પડેલા મોબાઇલની રીંગ બંધ થઇ. તેણે હાથ લંબાવીને સીટ પરથી મોબાઇલ લીધો અને જોયો.

એ દેવરાજશેઠનો જ મોબાઇલ હતો!!!

દેવરાજશેઠનો મોબાઇલ તેની કારમાં ક્યાંથી આવ્યો અને આમ એમનો મોબાઇલ તેની કારમાં મૂકીને દેવરાજશેઠ ગયા ક્યાં?!

નક્કી આ શીનાનું જ કામ છે! શીના જ તેની સાથે આ ખેલ ખેલી રહી છે.

'શીના!' તેણે આસપાસ જોતાં જોરથી બૂમ પાડી :'તારો આ ખેલ બંધ કર. મારી સામે આવ...'

પણ શીના સામે આવી નહિ.

તે ધૂંધવાટભેર આસપાસમાં જોઇ રહ્યો, ત્યાં જ તેના મોબાઇલ ફોનની રીંગ વાગી ઊઠી. તેણે મોબાઇલના સ્ક્રીન પર જોયું. સ્ક્રીન પર તેની પત્ની માહીનો મોબાઇલ નંબર ઝળકતો હતો.

'માહી જાગી હશે અને તે ઘરમાં ન દેખાતાં માહીએ તેને મોબાઇલ કર્યો હશે.' જિગરે વિચાર્યું અને માહીને શું જવાબ આપવો ? એ મનમાં ગોઠવતાં તેણે બટન દબાવીને મોબાઇલ કાને મૂક્યો. 'હેલ્લો !' તે બોલ્યો, ત્યાં જ તેના કાને સામેથી હસવાનો અવાજ સંભળાયો.

-અને એ અવાજ સાંભળતાં જ જાણે જિગરના હૃદયના ધબકારા બંધ થઇ ગયા.

-એ હસવાનો અવાજ અદૃશ્ય શક્તિ શીનાનો હતો.

'શ...શ..શીના...!' જિગરની જીભેથી કંપતો અવાજ સંભળાયો.

'મારા હસવાના અવાજ પરથી જ મને ઓળખી ગયો, મારા રાજ્જા..!'

'તું...તું...!' જિગરની જીભ લોચવાઇ.

'તું મૂંઝવણમાં છે ને?!' સામેથી શીનાનો અવાજ સંભળાયોઃ 'તારા સસરા દેવરાજશેઠ ક્યાં ગયા અને પેલો ટેક્સીવાળો પણ અચાનક ક્યાં ચાલ્યો ગયો એની મૂંઝવણ થાય છે ને તને?!'

જિગર કંપવા લાગ્યો.

'એ ટેક્સીવાળો મારો માણસ હતો.' સામેથી શીનાનો અવાજ સંભળાયો: 'તારા જેવો જ મારો એક માણસ..!' અને શીનાનો હસવાનો અવાજ સંભળાયોઃ '...મેં એને સોંપેલું કામ પતાવીને એ માણસ ત્યાંથી ચાલ્યો ગયો.'

'તેં...તેં એને શું સોંપ્યું હતું?!' જિગરના મનમાં આ સવાલ ગૂંજ્યો, પણ એની જીભ જાણે આ સવાલ પૂછવાના હોશમાં નહોતી.

'હવે પૂછતો નહિ કે, મેં એને શું કામ સોંપેલું?!' સામેથી શીનાનો અવાજ સંભળાયોઃ 'જોકે, તું સમજી જ ગયો હોઇશ, કે મેં એને તારા સસરા દેવરાજશેઠનું ગળું ભીંસી નાંખવાનું કામ સોંપ્યું હતું.'

'શીના...હું...હું...!' જિગર થર-થર કાંપવા લાગ્યો.

'તું...તું ને હું...હું પછી કર.' મોબાઇલમાં સામેથી શીનાનો અવાજ સંભળાયોઃ 'તારી કારની ડીકી ખોલ ને એમાં જો.'

જિગર પૂતળાની જેમ ઊભો રહ્યો.

'...ઊભો ન રહે. જલદી ડીકી ખોલ. કદાચને તારા સસરાના શ્વાસ ચાલતા હોય.' અને મોબાઇલમાં શીનાની આ વાત સાંભળતાં જ જિગર એક ચીસ પાડતો કારની ડીકી તરફ દોડયો. ધ્રુજતા હાથે તેણે ડીકીમાં ચાવી લગાવીને ડીકી ખોલી.

અંદર દેવરાજશેઠની લાશ પડી હતી. દેવરાજશેઠની ગરદનમાં કાણું પડેલું હતું. એમની આંખો ફાટેલી હતી.

જિગરને લાગ્યું કે, તેનું માથું ચકરાઇ રહ્યું છે, ત્યાં જ તેના મોબાઇલમાંથી શીનાનો અવાજ સંભળાયોઃ 'તારી જાતને સાચવ, જિગર ! ચક્કર ખાવાથી કે બેહોશ થવાથી નહિ ચાલે.' અને સામેથી શીના હસીને બોલી :'તેં મોબાઇલમાં જોયું જ હશે. હું માહીના મોબાઇલ ફોનથી વાત કરી રહી છું. મતલબ કે તારા ઘરેથી, માહી પાસેથી જ વાત કરી રહી છું.'

'શીના ! જો મારી માહીને કંઇ...' પણ તે પોતાનું વાક્ય પૂરું કરે એ પહેલાં જ સામેથી શીનાએ મોબાઇલ કટ કરી દીધો.

'હે ભગવાન! મારી માહીને શીનાથી બચાવજે.' જિગરે પ્રાર્થના કરી અને માહી પાસે પહોંચી જવા માટે તે ડ્રાઇવિંગ સીટ તરફ આગળ વધવા ગયો, ત્યાં જ તેનું ધ્યાન ડીકીમાં પડેલી દેવરાજશેઠની લાશ તરફ ખેંચાયું.

'તેણે દેવરાજશેઠની લાશનું શું કરવું જોઇએ?!' તેના મગજમાં આ સવાલ જાગ્યો અને હજુ તો તે આનો કોઇ જવાબ વિચારે એ પહેલાં જ તેના કાને ચીઇંઇંઇંઇંની બ્રેકની ચીચીયારી સંભળાઇ. તેણે જોયું તો તેની બાજુમાંથી પસાર થઇ ગયેલી જીપ થોડેક આગળ જઇને સોલિડ બ્રેક સાથે રોકાઇ ગઇ હતી.

બીજી જ પળે એ જીપ રિવર્સમાં પાછી તેની કારની નજીક આવવા માંડી.

જિગરે ધ્યાનથી જીપ તરફ જોયું અને તેને પોતાના પગ નીચેની જમીન સરકી જતી લાગી.

-એ જીપ હાઇવે પોલીસની હતી.

'શું પોલીસ તેની કારની ડીકીમાં પડેલી દેવરાજશેઠની લાશ જોઇ ગઇ હશે અને એટલે જ તેની પાસે પાછી આવી રહી હશે?! જો એવું જ હશે તો તે પોલીસને દેવરાજશેઠની લાશ વિશે કહેશે શું? અને...અને તે જે કહેશે, એ શું પોલીસ માનશે ખરી?!'

(ક્રમશઃ)

એચ. એન. ગોલીબાર
પિશાચિની